CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ 1

Poziom podstawowy
Część 1. i 2.

Symbol arkusza
MPOP-P1-**100**-2308

DATA: **22 sierpnia 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **240 minut**

(łącznie na napisanie części 1., 2. i 3.)

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:
☐ dostosowania zasad oceniania.

ŁĄCZNA LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA ZA CZĘŚĆ 1. i 2.: **25**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testami, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny z częściami 1. i 2. (testami) zawiera 18 stron (zadania 1–14). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Część 1. Test *Język polski w użyciu*

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Łukasz Kwiatek
Między myślą a słowem

Wielu ludzi – sam do nich należę – utrzymuje, że najczęściej formułuje w głowie zdania, gdy o czymś świadomie myśli. Potrafimy sobie oczywiście także coś wizualizować: przywoływać sceny z ulubionego filmu czy własne wspomnienia, marzyć o wyprawie w Bieszczady, a nawet wyobrażać sobie, jak by to było, gdyby wyrosły nam skrzydła i moglibyśmy wzbić się w powietrze. Jednak gdy wykonujemy to, co zwykliśmy nazywać „myśleniem", a nie – „wyobrażaniem sobie czegoś", czyli gdy analizujemy swoją sytuację finansową, zastanawiamy się nad wyborem kierunku studiów, to wielu z nas – jeśli nie wszyscy – formułuje w głowie zdania w języku ojczystym. Dlaczego tak się dzieje? Wydaje się, że mogą istnieć dwie odpowiedzi na to pytanie.

Według bardziej radykalnej, takie myślenie po prostu odbywa się w języku – i poza nim byłoby niemożliwe. Dlaczego? Ponieważ to słowa czy pojęcia językowe pozwalają nam formułować pewne myśli, prowadzić pewne analizy. Nasz umysłowy model świata, w którym się poruszamy, gdy myślimy, został ukształtowany zgodnie z językiem naturalnym. To, jak kategoryzujemy świat, wynika z tradycji kulturowej, w której dorastamy. Kluczowym elementem tej tradycji jest ojczysty język, którego elementy – rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki itd. – wyznaczają to, w jaki sposób przetwarzamy umysłem obiekty, ich własności, relacje między nimi, ich zachowania lub wykonywane przez nie czynności itd.

Druga, mniej radykalna odpowiedź na pytanie, dlaczego często zdajemy się myśleć w języku naturalnym, głosi po prostu, że język pozwala nam nieco lepiej porządkować myśli. Nadawać im ściślejsze formy. Myśli same w sobie są plastyczne jak niezastygła galareta: mogą przybierać różne kształty, gęstnieć i rozrzedzać się, a jeśli tylko poruszymy mocniej głową – chlapią na wszystkie strony. Język je usztywnia i nadaje im bardziej stabilną strukturę.

Od razu dodam, że nie mamy pojęcia, która z tych odpowiedzi jest poprawna – albo przynajmniej bliższa prawdzie. Filozofowie, którzy rozważają ten problem, posługują się często terminem „języka myśli" czy „języka myśleńskiego".

Współczesne badania pokazują, że przetwarzanie języka – np. czytanie książek czy słuchanie opowieści innych osób – aktywuje rozmaite części mózgu. Nie wszystkie one wydają się wyspecjalizowane w zadaniach językowych – przeciwnie: znaczna część z nich angażuje się także w rozmaite inne czynności. Takie jak przetwarzanie wzrokowe, poruszanie się czy wyobrażanie sobie czegoś. Gdy czytamy sprawozdanie z meczu i dochodzimy do opisu akcji bramkowej, w naszych mózgach aktywują się m.in. te obszary, które byłyby aktywne także wtedy, gdybyśmy to my byli na boisku i brali udział w takiej akcji. Gdy słuchamy opisu krajobrazu – aktywują się obszary, które odpowiadają za widzenie (oraz za wyobrażanie sobie wzrokowe czegoś). Ogólny mechanizm tych aktywacji nazywa się mentalną lub kognitywną[1] symulacją.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Według rozmaitych teorii przetwarzania znaczenia to właśnie symulacja odpowiada za rozumienie języka – nie można zrozumieć danego zdania, jeżeli nie „zasymulujemy" w głowie jego znaczenia. Im te aktywacje bardziej plastyczne – bardziej odpowiadające podstawowym czynnościom czy doświadczeniom zmysłowym, które przeżywamy – tym łatwiej nam przyswoić sobie znaczenie wypowiedzi językowych. Dlatego opis meczu łatwiej nam zrozumieć niż traktat logiczny albo rozprawę filozoficzną.

Nie miejmy jednak złudzeń: teoria symulacji nie przybliża nas zasadniczo do rozwiązania naszego podstawowego problemu. Jej zwolennicy twierdzą bowiem, że język jest tylko jednym z przejawów aktywności umysłu. A przecież to, w jaki sposób nasz umysł symuluje mentalnie otaczającą nas rzeczywistość, przynajmniej po części jest uzależnione od tego, jak działa nasz ojczysty język.

Na podstawie: Łukasz Kwiatek, *Między myślą a słowem*, www.granicenauki.pl

[1] Kognitywny – mający związek z poznawaniem świata lub badaniem procesów poznawczych.

Tekst 2.

Robert Piechowicz

Mentalski: język, którym myślimy?

Dzięki językowi potrafimy skutecznie opowiadać, komentować, przekonywać, narzekać, złorzeczyć i przeklinać, mimo że nie grzeszy on precyzją, a my notorycznie łamiemy związane z nim standardy poprawności.

Choć nasza codzienna komunikacja zazwyczaj jest wystarczająco płynna i przynosi oczekiwane rezultaty, czasami towarzyszy nam uczucie, że słowa używane przez nas rozmijają się z naszymi myślami. Gdy „kotłują nam się myśli", nadanie im postaci językowej może stać się po prostu niewykonalne. Chociażby z tego względu niełatwo jest mówić o emocjach czy tworzyć merytoryczne wypowiedzi w stanach pobudzenia emocjonalnego.

Powszechnie sądzimy, że nasze myślenie rozgrywa się w języku naturalnym, jest jakimś rodzajem cichego mówienia do samego siebie. Tak więc różnica między myśleniem a mówieniem polegałaby na – odpowiednio – braku lub obecności wokalizacji. Tymczasem, jak mogliśmy zauważyć, nasze umysły pracują dość wydajnie, co nie zawsze idzie w parze z możliwością klarownego wyrażenia językiem rezultatów tej pracy.

Jedna z prób wyjaśnienia problemów związanych z myśleniem i mówieniem jest związana z hipotezą tak zwanego języka myśli (myśleńskiego, mentalskiego). Głosi ona, że myślenie realizowane jest w pewnym specyficznym języku, składającym się z reprezentacji[1] pojęć.

A zatem nasze myślenie dokonuje się przede wszystkim na podstawie pojęć, czyli umysłowych odpowiedników przedmiotów i stanów rzeczy. Niektóre z pojęć mają charakter wrodzony, inne wymagają poznawczych kontaktów ze światem zewnętrznym. Pojęcia mogą oddziaływać na siebie, stanowią podstawę ludzkiej aktywności, a ich treść oraz sposób funkcjonowania są dostępne naszej świadomości.

Można powiedzieć, że reprezentacje to swoiste klucze i kłódki. Kształt każdego z kluczy wpływa na to, która z kłódek nie stawi mu oporu.

Język myśli składa się z reprezentacji dla naszej wiedzy pojęciowej. Każda z takich reprezentacji ma możliwość przyczynowego oddziaływania na inne. Zdania wypowiedziane,

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

usłyszane czy zapamiętywane są przekształcane na pojęcia. Pojęcia uruchamiają odpowiednie reprezentacje, a te są przekształcane przez odpowiedni mechanizm.

Automatyzm tego procesu decyduje o jego skuteczności, a jego efekt końcowy może nas olśnić, choć niekoniecznie będzie można o nim powiedzieć. W końcu język, choć giętki, nie zawsze może powiedzieć wszystko, o czym pomyśli głowa.

Na podstawie: Robert Piechowicz, *Mentalski: język, którym myślimy?*, www.granicenauki.pl

[1] Reprezentacje – umysłowe odpowiedniki przedmiotów, zjawisk, wyrazów wykorzystywane podczas przetwarzania informacji.

Zadanie 1.1. (0–1)

Na podstawie 1. i 2. akapitu tekstu Roberta Piechowicza sformułuj argument potwierdzający trafność tezy zawartej w ostatnim zdaniu tego tekstu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy teza zawarta w ostatnim zdaniu tekstu Roberta Piechowicza znajduje potwierdzenie w tekście Łukasza Kwiatka. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 2. (0–1)

Robert Piechowicz zwraca uwagę, że myślenie jest również rodzajem cichego mówienia do siebie. Czy to spostrzeżenie znajduje potwierdzenie w tekście Łukasza Kwiatka? Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2)

Uporządkuj podane w tabeli zagadnienia tak, aby odzwierciedlały tok wywodu Łukasza Kwiatka w tekście *Między myślą a słowem*. Wpisz cyfry od 1 do 4, oznaczające kolejność zagadnień omawianych w tekście, w odpowiednie miejsce w tabeli.

Zagadnienia	Kolejność
Przybliżenie roli współczesnej nauki w analizowaniu przebiegu procesu myślenia.	
Zaprezentowanie powszechnego poglądu na temat przebiegu procesu myślenia.	
Podkreślenie znaczenia symulacji dla zrozumienia wypowiedzi sformułowanych w języku naturalnym.	
Przedstawienie dwóch koncepcji wyjaśniających rolę języka ojczystego w procesie myślenia.	

Zadanie 4. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Łukasza Kwiatka i tekstu Roberta Piechowicza. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W obu tekstach użyto wyliczeń.	**P**	**F**
2.	W obu tekstach zastosowano terminy naukowe.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5. (0–4)

Na podstawie <u>obu tekstów</u> napisz notatkę syntetyzującą na temat: relacje myślenia i języka. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Miejsce dla egzaminatora

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Część 2. Test historycznoliteracki

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Zadanie 6. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment *Antygony* Sofoklesa.

Sofokles
Antygona

CHÓR
Szczęśliwy, kogo w życiu klęski nie dosięgły!
Bo skoro bóg potrząśnie domowymi węgły,
Z jednego gromu cały szereg nieci,
Po ojcach godzi i w dzieci.

Sofokles, *Antygona*, przeł. Kazimierz Morawski, Wrocław 1984.

Jaką funkcję pełni przytoczona wypowiedź chóru w tragedii *Antygona* Sofoklesa? Zaznacz właściwą odpowiedź.

A. Służy przekazaniu prawd uniwersalnych.
B. Jest szczegółową relacją z wydarzeń.
C. Wprowadza wypowiedź bohatera.
D. Wskazuje na miejsce akcji.

Zadanie 7. (0–2)

Przeczytaj fragment tekstu Pawła Stępnia i fragment *Bogurodzicy*.

Tekst 1.

Paweł Stępień
Z literatury religijnego średniowiecza

Wspólnota wszystkich wiernych nie śmie wznosić modłów z nizin grzesznego świata wprost do Boga-Człowieka, tronującego na wyżynach niebios. Szuka najpierw oparcia w pośrednikach − błogosławionej między niewiastami Matce Chrystusa i największym z mężów, Jego Chrzcicielu. Są oni najświętsi z ludzi i najwyżsi w hierarchii dworu niebiańskiego, stoją po prawicy i lewicy Pana, ale − tak jak ci, co proszą ich o orędownictwo − zrodzili się z człowieczych ojców i człowieczych matek. Zjednają zatem Boskiego Syna Dziewicy, Władcę i Sędziego, by zechciał wysłuchać modlitwy ich grzesznych sióstr i braci.

Na podstawie: Paweł Stępień, *Z literatury religijnej polskiego średniowiecza. Studia o czterech tekstach*, Warszawa 2003.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Tekst 2.

Bogurodzica

1

Bogurodzica[1], dziewica, Bogiem sławiena[2] Maryja!
Twego syna, Gospodzina[3], matko zwolena[4] Maryja,
Zyszczy[5] nam, spuści[6] nam.
Kiryjelejzon[7].

2

Twego dziela krzciciela[8], Bożyce[9],
Usłysz głosy, napełń myśli[10] człowiecze.
Słysz[11] modlitwę, jąż nosimy[12],
A dać raczy[13], jegoż[14] prosimy,
A na świecie zbożny[15] pobyt,
Po żywocie rajski przebyt[16].
Kiryjelejzon.

Najdawniejsze zabytki języka polskiego, oprac. Witold Taszycki, Wrocław 1975.

[1] Bogurodzica – Matka Boga (tu w funkcji wołacza, podobnie jak dalej formy: *dziewica*, *Maryja*).
[2] Bogiem sławiena – przez Boga chwalona.
[3] Gospodzina – Pana.
[4] Zwolena – wybrana z wielu.
[5] Zyszczy – pozyskaj.
[6] Spuści – ześlij.
[7] Kiryjelejzon – Panie, zmiłuj się.
[8] Twego dziela krzciciela – dla (w sensie: ze względu na) Twego Chrzciciela.
[9] Bożyce – Synu Boga.
[10] Napełń myśli – spełń zamiary.
[11] Słysz – słuchaj.
[12] Jąż nosimy – którą zanosimy.
[13] Raczy – racz.
[14] Jegoż – czego.
[15] Zbożny – pomyślny, szczęśliwy.
[16] Rajski przebyt – przebywanie w raju.

Na podstawie podanego fragmentu tekstu Pawła Stępnia wyjaśnij, na czym polega średniowieczna idea pośrednictwa, i wykaż, że w *Bogurodzicy* odzwierciedlono tę ideę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 8.

Przeczytaj fragment *Pieśni XXIIII* Jana Kochanowskiego.

Jan Kochanowski
Pieśń XXIIII (Księgi pierwsze)

[…]
U Boga każdy błazen,
Choć tu przymówki prazen[1],
A im sie barziej[2] sili,
Tym jeszcze więcej myli.

A kto by chciał na świecie
Uważyć[3], co sie plecie,
Dziwnie to prawdy blisko,
Że człek – Boże igrzysko.
[…]

Jan Kochanowski, *Pieśń XXIIII,* [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1988.

[1] Tu przymówki prazen (starop.) – tu (czyli na ziemi) wolny od napiętnowania.
[2] Barziej (starop.) – bardziej.
[3] Uważyć (starop.) – rozważyć.

Zadanie 8.1. (0–1)

Podaj antyczny topos wykorzystany w podanym fragmencie *Pieśni XXIIII* Jana Kochanowskiego.

.....

Zadanie 8.2. (0–1)

Sformułuj refleksję o ludzkim losie, wyrażoną w zacytowanym fragmencie *Pieśni XXIIII* Jana Kochanowskiego poprzez zastosowanie tego toposu.

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9. (0–2)

Przeczytaj fragment *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza.

Adam Mickiewicz
***Dziady* cz. III**

SCENA II

IMPROWIZACJA

KONRAD

[…]
Najwyższy na niebiosach! – Ciebie tu szukałem,
Ja najwyższy z czujących na ziemnym padole.
Nie spotkałem Cię dotąd – żeś Ty jest, zgaduję;
Niech Cię spotkam i niechaj Twą wyższość uczuję –
Ja chcę władzy, daj mi ją lub wskaż do niej drogę; […]
Ja chcę mieć władzę, jaką Ty posiadasz,
Ja chcę duszami władać, jak Ty nimi władasz. […]

Milczysz – wszakżeś z Szatanem walczył osobiście?
Wyzywam Cię uroczyście.
Nie gardź mną, ja nie jeden, choć sam tu wzniesiony.
Jestem na ziemi sercem z wielkim ludem zbratan,
Mam ja za sobą wojska, i mocy, i trony;
Jeśli ja będę bluźnierca,
Ja wydam Tobie krwawszą bitwę niźli Szatan:
On walczył na rozumy, ja wyzwę na serca.
Jam cierpiał, kochał, w mękach i miłości wzrosłem;
Kiedyś mnie wydarł osobiste szczęście,
Na własnej piersi ja skrwawiłem pięście,
Przeciw Niebu ich nie wzniosłem. […]

Teraz duszą jam w moję ojczyznę wcielony;
Ciałem połknąłem jej duszę,
Ja i ojczyzna to jedno.
Nazywam się Milijon – bo za milijony
Kocham i cierpię katusze.

Adam Mickiewicz, *Dziady drezdeńskie* (część III), Wrocław 2012.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Podaj dwa podobieństwa postawy Konrada, bohatera *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza, do postawy mitologicznego Prometeusza.

.....

.....

.....

.....

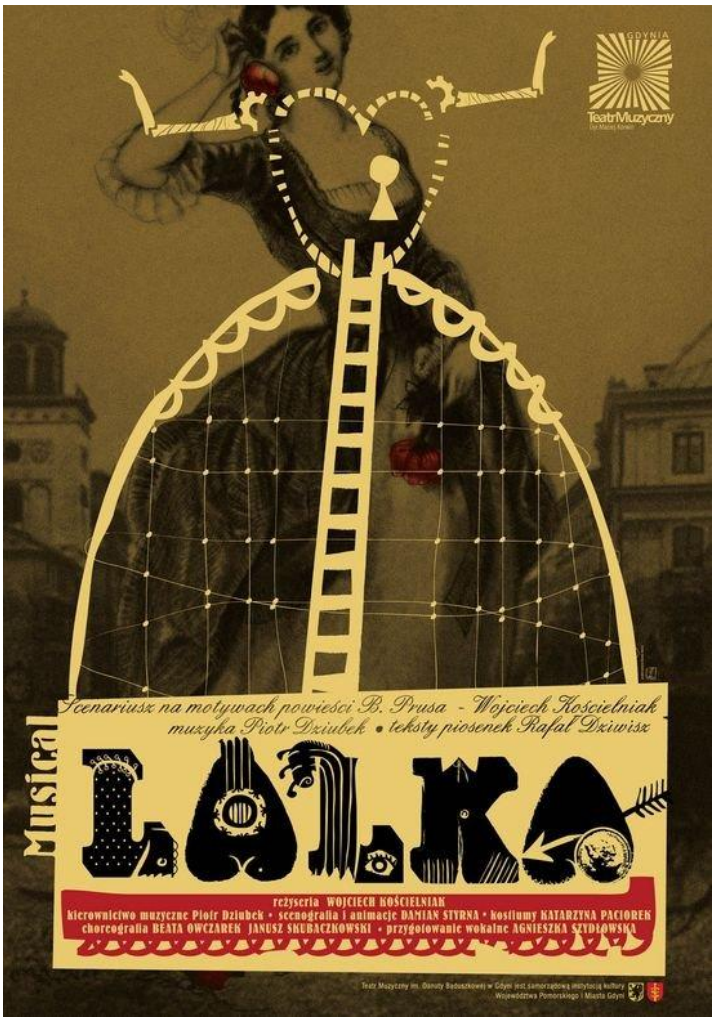
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 10. (0–2)

Zapoznaj się z plakatem do przedstawienia muzycznego przygotowanego na motywach *Lalki* Bolesława Prusa.

Plakat do przedstawienia przygotowanego na motywach *Lalki* Bolesława Prusa w Teatrze Muzycznym w Gdyni, www.muzyczny.org.pl

Zinterpretuj postać ukazaną na plakacie w kontekście kreacji postaci Izabeli Łęckiej w *Lalce* Bolesława Prusa. W odpowiedzi uwzględnij dwa elementy graficzne przedstawione na plakacie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Eliza Orzeszkowa
Gloria victis

Wodzem ich był człowiek świętego imienia, które brzmiało: Romuald Traugutt. Pytasz, dlaczego świętym jest to imię? Albowiem według przykazania Pana opuścił on żonę i dzieci, dostatki[1] i spokój, wszystko, co pieści, wszystko, co raduje i jest życia ponętą, czarem, skarbem, szczęściem, a wziąwszy na ramiona krzyż narodu swego, poszedł za idącym ziemią tą słupem ognistym i w nim zgorzał[2].

Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*, Warszawa 1986.

[1] Dostatek – dobrobyt.
[2] Zgorzeć (przestarz.) – spalić się, spłonąć.

Jaki rodzaj stylizacji językowej zastosowano w powyższym fragmencie opowiadania *Gloria victis*? Zaznacz właściwą odpowiedź i wyjaśnij, jaki wpływ ma ta stylizacja na sposób przedstawienia Romualda Traugutta w podanym fragmencie utworu Elizy Orzeszkowej.

A. Dialektyzację.
B. Kolokwializację.
C. Stylizację biblijną.
D. Stylizację mitologiczną.

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 12. (0–1)

W którym okresie literackim (A–C) powstały podane utwory literackie? Każdemu z okresów literackich A–C przyporządkuj po jednym utworze, wybranym spośród oznaczonych numerami 1–5. Wpisz właściwy numer utworu w odpowiednie miejsce w tabeli.

	Okres literacki	Numer utworu
A.	dwudziestolecie międzywojenne	
B.	literatura lat 1945–1989	
C.	literatura po 1989 r.	

Utwór literacki

1. *Profesor Andrews w Warszawie*, Olga Tokarczuk
2. *Potop,* Henryk Sienkiewicz
3. *Przedwiośnie*, Stefan Żeromski
4. *Wesele*, Stanisław Wyspiański
5. *Ludzie, którzy szli*, Tadeusz Borowski

Zadanie 13. (0–1)

Wyjaśnij znaczenie tytułu *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, odwołując się do sensu tego utworu.

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 14. (0–2)

Przeczytaj fragment wiersza *Życie na poczekaniu* Wisławy Szymborskiej.

Wisława Szymborska
Życie na poczekaniu

Życie na poczekaniu.
Przedstawienie bez próby. […]

Gdyby choć jedną środę przećwiczyć zawczasu,
albo choć jeden czwartek raz jeszcze powtórzyć!
A tu już piątek nadchodzi z nie znanym mi scenariuszem.
Czy to w porządku – pytam
(z chrypką w głosie,
bo nawet mi nie dano odchrząknąć za kulisami).

Złudna jest myśl, że to tylko pobieżny egzamin
składany w prowizorycznym pomieszczeniu. Nie.
Stoję wśród dekoracji i widzę, jak są solidne.
Uderza mnie precyzja wszelkich rekwizytów.
Aparatura obrotowa działa od długiej już chwili.
Pozapalane zostały najdalsze nawet mgławice.
Och, nie mam wątpliwości, że to premiera.
I cokolwiek uczynię,
zamieni się na zawsze w to, co uczyniłam.

Wisława Szymborska, *Życie na poczekaniu*, [w:] tejże, *Wybór poezji*, Wrocław 2020.

Podaj motyw literacki wykorzystany w powyższym fragmencie wiersza *Życie na poczekaniu* Wisławy Szymborskiej i wyjaśnij, jaka refleksja na temat ludzkiego życia została wyrażona w wierszu poprzez użycie tego motywu.

Motyw: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 1. i 2.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 1. i 2.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 1. i 2.

Formuła 2023

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ **2**

Poziom podstawowy
Część 3.

Symbol arkusza
MPOP-P2-**100**-2308

DATA: **22 sierpnia 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **240 minut**

(łącznie na napisanie części 1., 2. i 3.)

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:
☐ dostosowania zasad oceniania.

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA ZA CZĘŚĆ 3.: **35**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testami, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny z częścią 3. (wypracowaniem) zawiera 14 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Poziom podstawowy

Biblia, w tym fragmenty *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*, *Księgi Koheleta*, *Pieśni nad Pieśniami*, *Księgi Psalmów*, *Apokalipsy św. Jana*
Jan Parandowski, *Mitologia*, cz. I *Grecja*
Homer, *Iliada* (fragmenty)
Sofokles, *Antygona*
Lament świętokrzyski (fragmenty)
Legenda o św. Aleksym (fragmenty)
Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią (fragmenty)
Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu (fragmenty)
Pieśń o Rolandzie (fragmenty)
Gall Anonim, *Kronika polska* (fragmenty)
Dante Alighieri, *Boska Komedia* (fragmenty)
Jan Kochanowski, *Odprawa posłów greckich*
Piotr Skarga, *Kazania sejmowe* (fragmenty)
Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki* (fragmenty)
William Szekspir, *Makbet*
Molier, *Skąpiec*
Adam Mickiewicz, *Konrad Wallenrod*, *Dziady* cz. III
Juliusz Słowacki, *Kordian*
Bolesław Prus, *Lalka*
Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*
Henryk Sienkiewicz, *Potop*
Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*
Stanisław Wyspiański, *Wesele*
Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*
Tadeusz Borowski, opowiadania: *Proszę państwa do gazu*, *Ludzie, którzy szli*
Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat*
Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*
Albert Camus, *Dżuma*
George Orwell, *Rok 1984*
Sławomir Mrożek, *Tango*
Marek Nowakowski, *Raport o stanie wojennym* (wybrane opowiadanie), *Górą „Edek”* (z tomu *Prawo prerii*)
Jacek Dukaj, *Katedra* (z tomu *W kraju niewiernych*)
Andrzej Stasiuk, *Miejsce* (z tomu *Opowieści galicyjskie*)
Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*)

Ponadto z zakresu szkoły podstawowej
Ignacy Krasicki, bajki
Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II, *Pan Tadeusz*
Juliusz Słowacki, *Balladyna*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Poziom rozszerzony
Homer, *Odyseja* (fragmenty)
Arystoteles, *Poetyka*, *Retoryka* (fragmenty)
Platon, *Państwo* (fragmenty)
św. Augustyn, *Wyznania* (fragmenty)
św. Tomasz z Akwinu, *Summa teologiczna* (fragmenty)
Michel de Montaigne, *Próby* (fragmenty)
William Szekspir, *Hamlet*
Juliusz Słowacki, *Lilla Weneda*
Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska Komedia*
realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoré de Balzac, *Ojciec Goriot* lub Charles Dickens, *Klub Pickwicka*, lub Mikołaj Gogol, *Martwe dusze*, lub Gustaw Flaubert, *Pani Bovary*)
Stanisław Wyspiański, *Noc listopadowa*
Franz Kafka, *Proces* (fragmenty)
Michaił Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*
Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Szewcy*
Bruno Schulz, wybrane opowiadania z tomu *Sklepy cynamonowe*
Tadeusz Konwicki, *Mała Apokalipsa*
Sławomir Mrożek, wybrane opowiadania

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do których również można się odwołać

Poziom podstawowy
William Szekspir, *Romeo i Julia*
Ignacy Krasicki, wybrane satyry
Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym *Romantyczność*
Bolesław Prus, *Z legend dawnego Egiptu*
Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (tom I – *Jesień*)
Stefan Żeromski, *Rozdzióbią nas kruki*, *wrony…*
Witold Gombrowicz, *Ferdydurke* (fragmenty)
Józef Mackiewicz, *Droga donikąd* (fragmenty)
Antoni Libera, *Madame*
Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* (fragmenty)

Ponadto z zakresu szkoły podstawowej
Aleksander Fredro, *Zemsta*

Poziom rozszerzony
Arystofanes, *Chmury*
Wergiliusz, *Eneida* (fragmenty)
François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel* (fragmenty)
Jan Kochanowski, *Treny* (jako cykl poetycki)
Jorge Luis Borges, wybrane opowiadanie
Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15. (0–35)

Wybierz **jeden** z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- W wypracowaniu **rozważ problem** podany w temacie. Przedstaw również **swoje zdanie** i je **uzasadnij**.
- W rozważaniach przedstaw **argumenty**, odwołując się do **utworów literackich** oraz do wybranych **kontekstów** (np. historycznoliterackiego, literackiego, biograficznego, kulturowego, religijnego, mitologicznego, biblijnego, historycznego, filozoficznego, egzystencjalnego, politycznego, społecznego).
- Jednym z utworów literackich musi być **lektura obowiązkowa**, wybrana spośród lektur wymienionych na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **300 wyrazów**.

Temat 1.

Autentyczność i udawanie w relacjach międzyludzkich.

W pracy odwołaj się do:

- **wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego**
- **innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki**
- **wybranych kontekstów.**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Temat 2.

Wolność – dar, ale również odpowiedzialność.

W pracy odwołaj się do:

- **wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego**
- **innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki**
- **wybranych kontekstów.**

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	……	_____
_____	……	_____
_____	……	_____
_____	……	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Tabele wypełnia egzaminator!

				Jeżeli **0 pkt** *– wskaż powód.*			
1.	**Spełnienie formalnych warunków polecenia**	**0**	**1**	*Błąd kardynalny.*	*Brak lektury obowiązkowej.*	*Nie dotyczy problemu.*	*Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.*

											Liczba błędów rzeczowych	*OGÓŁEM KLiK*
2.	**Kompetencje literackie i kulturowe**	0	1	2	3	4	5	6	7	8		
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	**Struktura wypowiedzi**	**0**	**1**	**2**	**3**	
		G	F	E	C	D	B

		Liczba błędów w spójności				
3b	**Spójność wypowiedzi**		**0**	**1**	**2**	**3**

3c	**Styl wypowiedzi**	**0**	**1**

| | | *Liczba błędów językowych* | | | | | | | | | | |

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 3.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 3.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Część 3.

Formuła 2023

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/